

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Vår saksbehandler
Kristin Bjerkestrand Eid

Vår dato
28.08.2020
Deres dato
03.04.2020

Vår referanse
20/00357-3
Deres referanse

Alminnelig høring-forslag til endringer i plan- og bygningsloven mv. (regional plan, dispensasjon m.m.)

Vi viser til høringsnotat datert 02.04.2020 med forslag til endringer i plan- og bygningsloven. Høringsfrist er satt til 01.09.2020.

Høringsutkastet gjelder delvis retting av to mindre feil i matrikkelloven, en presisering knyttet til bruk av hensynssoner i plan og bygningsloven, samt hjemmel til å gi forskrift om bruk av arealsoner i regional plan. Viktigst, og det som får størst konsekvenser, er imidlertid forslaget om endring av dispensasjonsbestemmelsen i plan- og bygningsloven § 19-2. Norges Bondelags høringssvar er begrenset til dette siste forslaget.

Det registreres med undring at departementet nok en gang foreslår å senke terskelen for dispensasjon, etter at Stortingets flertall så sent som i 2017 i Innst. 181 L (2016–2017) satte foten ned for regjeringens forslag til endring av dispensasjonsbestemmelsen:

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, legger til grunn at dagens lov sikrer en god arealplanlegging i kommunene. Flertallet viser til betydningen av at arealforvaltningen skjer innenfor åpne, tilgjengelige og demokratiske prosesser. Flertallet understreker betydningen av at arealforvaltningen skjer gjennom planer.

Flertallet mener at forenklings- og effektiviseringsarbeid i bygge- og plansaker er positivt og at mange av forslagene i Prop. 149 L (2015–2016) bidrar til mer effektive planprosesser, og støtter slike endringer. Flertallet mener likevel at flere av forslagene i Prop. 149 L (2015–2016) er av stor prinsipiell karakter, og vil kunne ha omfattende betydning for praktiseringen av blant annet byggeforbudet langs sjø, «100-metersbeltet», arealdisponering i verdifulle natur- og friluftsområder, forholdet til kulturminner og matjord og hvordan disse sikres mot nedbygging.

Likeledes vil en mer generell adgang til dispensasjoner kunne medføre en betydelig svekkelse av vedtatte planers legitimitet. Flertallet går imot regjeringens foreslåtte endringer i § 12-11, § 12-14 andre ledd, § 19-1, § 19-2 og § 34-2.

Bondelagets Servicekontor AS

Norges Bondelag

Postadresse: Postboks 9354 Grønland, 0135 OSLO, Tlf: 22 05 45 00
Besøksadresse: Landbrukets Hus, Hollendergata 5, 0190 OSLO
Bankkonto: 8101.05.12891, **Org.nr.:** 985063001 MVA
bondelaget@bondelaget.no, www.bondelaget.no

Bankkonto: 8101.05. 91392
Org.nr: 939678670

Norges Bondelag var kritisk til regjeringens forslag også da det ble fremmet i 2015, se vårt hørings svar til departementet datert 07.10.2015 og vårt innspill til Stortingets energi og miljøkomite 13.12.2016. (vedlagt).

Norges Bondelag mener prinsipielt at arealforvaltning skal skje gjennom åpne, demokratiske planprosesser. Kommunene utøver sitt selvstyre gjennom sine planvedtak. Dispensasjoner bidrar, bit for bit, til å undergrave og svekke betydningen av vedtatte planer og en helhetlig, langsiktig arealplanlegging.

Motivert av et ønske om forenklinger og større kommunalt selvstyre, foreslår departementet nok en gang i praksis å endre dispensasjonsbestemmelsen. Departementet foreslår å flytte vurderingen av hvorvidt det foreligger en nasjonal interesse, fra de aktuelle statlige eller regionale myndigheter til kommunen. Istedenfor at statlige og regionale myndigheter skal få medvirke i prosessen, legges det opp til at de kun skal kunne gripe inn i etterkant, ved å overprøve vedtaket. I tillegg foreslås å fjerne dagens strenge krav til kvalifisert interesseovervekt i vurderingen av fordeler og ulemper ved tiltaket, og heller gå tilbake til et krav om alminnelig interesseovervekt slik kravet var før 2008. Denne interesseavveiningen skal være underlagt kommunens frie skjønn.

Norges Bondelag er særlig opptatt av hvilken betydning dette vil ha for jordvernet. Selv om jordvern skal anses å være av nasjonal interesse, viser erfaring at jordvern hensyn taper i avveiningen mot andre interesser i samfunnet. Matjorda har derfor i praksis et svakt vern. Norges Bondelag mener at dette vernet etter alt å dømme vil bli ytterligere svekket dersom terskelen for å gi dispensasjon senkes.

Til tross for nasjonale jordvernmål, viste SSBs rapport 2017/14 for eksempel at over 50% av all nedbygging i perioden 2004-2015 skjedde til næringsbebyggelse (både privat og offentlig tjenesteyting), annen bebyggelse og anlegg, samt bolig- og fritidsbebyggelse. Dette er formål hvor det ofte er sterke utbyggingsinteresser som legger stort press på lokalpolitikere, både i planprosesser og i dispensasjonssaker. Behandling av en dispensasjonssøknad bærer ofte preg av politisk tautrekking.

Under henvisning til ovennevnte går Norges Bondelag mot endringsforslaget. Vi kan ikke se at endringsforslaget er tilstrekkelig begrunnet, og kan heller ikke se at det er godtgjort at forslaget vil ivareta balansen mellom kommunalt selvstyre på den ene siden og vern av nasjonale og regionale interesser på den annen side. Norges Bondelag frykter dessuten at forslaget vil føre til flere klager og tvister. Norges Bondelag finner solid støtte for sitt syn i høringsuttalelsen fra Juridisk fakultet ved Universitetet i Bergen, signert Myklebust, Schütz og Vedvik.

Med vennlig hilsen

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Erlend Stabell Daling

Kristin Bjerkestrand Eid

Vedlegg:

Norges Bondelags høringsuttalelse datert 07.10.2015

Norges Bondelags innspill til Stortingets energi og miljøkomite 13.12.2016